

**ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ
ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ
Науково - методичний відділ**

**Перевірки органами ДПС у світлі
Закону України “Про основні засади
державного нагляду (контролю) у сфері
господарської діяльності”**

**Козин
2008**

Перевірки органами ДПС у світлі Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”: Науково - методичні матеріали / Уклали: Науково - методичний відділ. – Козин: ЦПН ДПА України, січень - лютий 2008 року. – 49с.

Схвалено методичною радою
Центру професійного навчання
Державної податкової адміністрації України
протокол № ____ від “ ____ ” _____ 2008 року

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. Державна податкова служба та дія Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”	5
2. Проведення планових перевірок відповідно до Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”	8
3. Проведення позапланових перевірок відповідно до Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”	11
4. Оформлення результатів планових та позапланових перевірок	16
5. Камеральна перевірка відповідно до Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”	19
ПІДСУМОК	20
НОРМАТИВНО – ПРАВОВІ АКТИ	21
1. Закон України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”	21
2. Закон України “Про державну податкову службу в Україні ” (витяг)	32
3. Закон України “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами ” (витяг).	35
4. Закон України “Про податок на додану вартість” (витяг)	39
5. Закон України “Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (витяг)	40
6. Лист Міністерства фінансів України від 31.08.2007 р. N 31-21010-04-5/17626 “Стосовно застосування Закону № 877 у сфері податкового контролю та загальної діяльності ДПАУ ”	41
7. Лист Державної податкової адміністрації України від 06.09.2007 р. N 8610/6/23-6016/1016 “Щодо поширення норм Закону N 877 на сферу податкового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання ”	43
8. Лист Державної податкової адміністрації України від 09.01.2008р. N 35/7/23-6017/1 “Про прийняття Закону України”	44
9. Лист Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 05.09.2007 р. N 6631	45
10. Лист Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 23.10.2007 р. N 7998	46
11. Лист Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва від 19.11.2007 р. N 8698	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	49

ПЕРЕДМОВА

Закон України від 5 квітня 2007 року N 877-V “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності” набрав чинності через шість місяців з дня його опублікування 25.06.2007р. в “Офіційному віснику України”, тобто почав діяти з 26 грудня 2007 року, за винятком частин першої та другої ст. 5, які набрали чинності з 1 січня 2008 року. Частини 1 та 2 ст. 5 регулюють порядок планування перевірок та формування критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення господарської діяльності.

Законодавчий орган мав на меті те, щоб за допомогою такого законодавчого акта уніфікувати порядок проведення більшості перевірок суб'єктів господарювання (які здійснюються різними контролюючими органами) і звести їх до єдиних загальних норм та правил.

Про те, якими мають бути перевірки податковими органами в умовах дії Закону № 877 та в порівнянні з Законом від 4 грудня 1990 року № 509 “Про державну податкову службу в Україні”, і буде висвітлено в методичному матеріалі.

Цей Закон визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).

З прийняттям Закону до професійного використання державних органів ввійшов ключовий термін “державний нагляд (контроль)”.

Отже, за ст. 1 Закону № 887 державний нагляд (контроль) - діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, органів місцевого самоврядування, інших органів (далі - органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, прийнятного рівня безпеки для населення, навколишнього природного середовища.

1. Державна податкова служба та дія Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”

Дія нового перевіркового Закону № 877 викликала багато суперечностей з приводу питання, чи підпадають під дію Закону перевірки, що проводяться органами державної податкової служби.

Закон № 877 визначає правові і організаційні основи, принципи та порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження **органів державного нагляду (контролю)**, їх посадових осіб, а також права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час проведення «контрольних» заходів. При цьому уточнюється, що **органами державного нагляду (контролю)** є центральні органи виконавчої влади, їх територіальні органи, органи місцевого самоврядування та інші органи, уповноважені законом виявляти та запобігати порушенням суб'єктами господарювання вимог законодавства і забезпечувати інтереси суспільства.

Заходи державного нагляду (контролю) в контексті **Закону № 877** визначено як планові та позапланові, що здійснюються шляхом проведення перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та інших дій. І ось таке всеохоплююче їх трактування, у свою чергу, уже примушує задуматися про досить широку сферу впливу цього Закону, під дію якого підпадають перевірки більшості контролюючих органів.

Винятками є сфери, які Закон № 877 не зачіпає. Так, згідно зі **статтею 2** дія **Закону № 877** не поширюється на відносини, які виникають під час здійснення заходів:

- **валютного контролю;**
- **митного контролю на кордоні;**
- контролю за дотриманням **бюджетного** законодавства та використанням державного та комунального майна;
- **банківського і страхового** нагляду;
- інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку **фінансових послуг;**
- державного контролю за дотриманням законодавства про захист **економічної конкуренції;**
- оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і **правосуддя.**

У решті ж випадків (що не потрапили під винятки) перевіркового Закону № 877, за ідеєю, має працювати. Проте Закон № 877 не містить

конкретного переліку органів державного нагляду, на які він поширюється.

А оскільки контролювати сплату податків і зборів, а також проводити у зв'язку з цим планові та позапланові перевірки платників податків — основне завдання податкового відомства, то не дивно, що насамперед і виникло запитання: *поширюється чи ні Закон № 877 на перевірки податковими органами?* Тим більше, що у статті 2 (як таких, що не потрапляють до сфери впливу цього Закону) податківців не зазначено, тоді як до центральних органів виконавчої влади вони належать.

З приводу поширення Закону № 877 на перевірки податковими органами серед державних органів не спостерігається єдина думка, що видно з їхніх листів.

Міністерство фінансів України листом від 31.08.2007р. № 31-21010-04-5/17626 зазначає, що *застосування Закону України "Про основи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" до сфери податкового контролю та діяльності органів ДПС є необґрунтованим.*

Виходячи з наведеної інформації в листі, Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" у чинній редакції не може регулювати та/або визначати порядок здійснення органами державної податкової служби податкового контролю та їх повноваження під час податкових перевірок суб'єктів господарювання.

Міністерство фінансів України зазначає, що здійснення органами ДПС податкового контролю, що за своїм змістом є складовою механізмом управління визначених законом податків і зборів (обов'язкових платежів), повинно регулюватись виключно законами про оподаткування (*див. лист від 31.08.2007р. № 31-21010-04-5/17626*).

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва своїми листами від 05.09.2007 р. № 6631 та від 23.10.2007р. № 7998 вважає, що *дія Закону № 877 зачіпає відносини у сфері податкового контролю* за діяльністю суб'єктів господарювання, і податківці підпадають під його дію. Адже головна мета цього Закону, на думку — визначити основні принципи державного контролю — єдині для всіх державних контролюючих органів, з поправкою на які слід у подальшому проводити перевірки. Це дозволить створити належні правові умови для взаємовідносин контролюючих органів та суб'єктів господарювання, установити єдиний порядок організації та проведення перевірок, підвищити рівень захищеності підприємництва та зменшити можливості для зловживань представниками контролюючих органів.

Враховуючи положення пункту 3 статті 19 Господарського кодексу України, відповідно до якого держава здійснює контроль і нагляд за

господарською діяльністю суб'єктів господарювання, зокрема, у сфері податкових відносин, дія цього Закону поширюється на відносини у сфері податкового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання. *(див. листи від 05.09.2007 р. № 6631 та від 23.10.2007р. № 7998).*

Міністерство юстиції в листі від 18.10.2007р. № 19-14-730 відрізнялися особливою не зрозумілістю, зазначивши, що органи державної влади, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та способом, які передбачено Конституцією та законами України *(див. лист від 18.10.2007р. № 19-14-730)*.

ДПА України має свої власні позиції щодо дії на них Закону № 877. Первісно ДПАУ робили спроби обійти Закон № 877, було розроблено окремий законопроект щодо внесення змін до ст. 2, що вилучає податкову зі сфери дії перевірконого Закону. При цьому одночасно для отримання відповідних роз'яснень було підготовлено звернення до Конституційного Суду, який і мав розставити всі крапки над «і». Проте не виключено, що думка Конституційного Суду виявиться не на користь податкової. Отже, не чекаючи висновку суду, ДПАУ стала прихильником альтернативного варіанта. Свою позицію ДПА України висвітлило в листі від 06.09.2007 р. № 8610/6/23-6016/1016 де повідомили, що *органи ДПС керуватимуться Законом № 877 у межах своєї компетенції в частині, яка поширюється на податкові органи*. У зв'язку з цим ДПА України наказом від 06.12.2007 р. № 672 внесла зміни до планів своєї роботи та постановила розробити проекти документів, які вноситимуть зміни до «податкових» законодавчих та нормативно-правових актів з метою їх приведення у відповідність до Закону № 877.

Ураховуючи, що Закон № 877 задумувався як універсальний перевірконий документ, а отже, і сфера його чинності, за ідеєю, повинна охоплювати напрями контролю, зазначені в ч. 3 ст. 19 ГКУ, серед яких згадується і податковий контроль *(див. лист від 06.09.2007р. № 8610/6/23-6016/1016)*.

2. Проведення планових перевірок відповідно до Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”

Плановою виїзною перевіркою вважається перевірка платника податків щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати ним податків та зборів (обов'язкових платежів), яка передбачена у плані роботи органу державної податкової служби і проводиться за місцезнаходженням такого платника податків чи за місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така планова виїзна перевірка.

Плановим заходам у Законі № 877 присвячено статтю 5. Пункти 1 і 2 цієї статті набрали чинності трохи пізніше самого Закону - з 1 січня 2008 року (п. 1 ст. 22 Закону № 877).

➤ *Періодичність проведення планових перевірок*

Статтю 5 уточнено, що планові заходи здійснюються відповідно до річних або квартальних планів, які затверджуються органом державного нагляду (контролю) до 1 грудня року, що передує плановому, або до 25 числа останнього місяця кварталу, що передує плановому.

Частота проведення планових перевірок	
згідно із Законом № 877 ч.1 п.2 ст.5	згідно із Законом № 509 ч.2 ст. 11 ¹
Проведення планових заходів залежить від ступеня ризику суб'єктів господарської діяльності	Податкова планова виїзна перевірка проводиться не частіше одного разу на календарний рік

Разом з тим Закон № 877 висуває нові **критерії періодичності** проведення планових заходів. періодичність проведення планових заходів залежить від **ступеня ризику** суб'єктів господарської діяльності. Критерії, за якими оцінюється ступінь такого ризику, визначає сама ДПАУ, після чого подає їх на затвердження КМУ.

Залежно від ступеня ризику і з урахуванням вимог п. 2 ст. 5 Закону № 877 ним передбачено розподілення суб'єктів господарювання на такі **три групи**:

- з **високим** ступенем ризику (планові перевірки таких суб'єктів проходять **щорічно**);
- із **середнім** ступенем ризику (у таких суб'єктів господарювання

- планові перевірки проходять **1 раз на 3 роки**);
- з **незначним** ступенем ризику (у такому разі частота планових перевірок становить **1 раз на 5 років**).

➤ **Направлення повідомлення про майбутню планову перевірку**

Органи державного нагляду (контролю) здійснюють планові заходи з державного нагляду (контролю) за умови письмового повідомлення суб'єкта господарювання про проведення планового заходу.

Письмове повідомлення про майбутню планову перевірку	
згідно із Законом № 877 ч.1 п.4 ст.5	згідно із Законом № 509 ч.4 ст.11 ¹
Надсилається суб'єкту господарювання про проведення планового заходу не пізніш як за десять днів до дня здійснення перевірки	Надсилається суб'єкту господарювання про проведення планового заходу не пізніш як за десять днів до дня здійснення перевірки

При цьому Закон № 877 уточнює, що в такому **повідомленні мають зазначатися**:

- дата початку та закінчення перевірки;
- найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, щодо діяльності яких здійснюється захід; ;
- найменування органу державного нагляду (контролю).

Згідно із Законом № 877 **повідомлення** про проведення перевірки **надсилається** рекомендованим листом або телефонограмою (причому за рахунок коштів органу держнагляду) **або вручається** особисто керівнику (або уповноваженій особі) суб'єкта господарювання під підпис.

! У разі **неотримання** такого повідомлення суб'єкт господарювання має законне право **не допускати перевіряючих** до проведення перевірки.

➤ **Строки планових перевірок**

Нові **строки** проведення планових **перевірок** зазначено в п. 5 ст. 5 Закону і наведено нижче в таблиці (для порівняння разом зі строками, установленими Законом № 509).

Строки планових перевірок	
згідно із Законом № 877 ч.1 п. 5 ст. 5	згідно із Законом № 509 ч.10 ст. 11 ¹
Строки планових перевірок (якщо інше не передбачено законом) не можуть перевищувати: <ul style="list-style-type: none"> • 15 робочих днів; • 5 робочих днів (для суб'єктів малого підприємництва) 	Тривалість планової виїзної перевірки не повинна перевищувати: <ul style="list-style-type: none"> • 20 робочих днів; • 10 робочих днів (щодо суб'єктів малого підприємництва)

Хоча Закон № 877 і скорочує строки проведення перевірок, разом з тим ДПАУ напевно апелюючи до фрази «якщо інше не передбачено законом», щодо своїх планових перевірок, як і раніше, орієнтуватиметься на строки, установлені Законом № 509.

➤ *Продовження строків планових перевірок*

Нову важливу і сприятливу для платника податків норму закладено в частині другій ст. 5 Закону № 877, і стосується вона не продовження строку планових перевірок (див. таблицю).

Продовження строку планових перевірок	
згідно із Законом № 877 ч.2 п.5 ст. 5	згідно із Законом № 509 ч.12 ст. 11 ¹
Продовження строку здійснення планового заходу не допускається	Продовження проведення планової виїзної перевірки можливо на строк не більше ніж: <ul style="list-style-type: none"> • 10 робочих днів; • 5 робочих днів (для суб'єктів малого підприємництва)

Закон № 877 прямо забороняє продовжувати строки планових перевірочних заходів. Отже, перевіряти платника податків на 21-й робочий день (а суб'єктів малого підприємництва — на 11-й робочий день) податківці вже не мають права. Тому в таких випадках суб'єкт господарювання має повне право не допускати перевіряючих продовжувати перевірку і вимагати від них дотримання законодавства (ст. 10 Закону № 877).

3. Проведення позапланових перевірок відповідно до Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”

Позаплановою виїзною перевіркою вважається перевірка, яка не передбачена в планах роботи органу державної податкової служби і проводиться за наявності хоча б однієї з обставин зазначених в п. 1 ст. 6 Закону № 877 та ч. 6 ст. 11¹ Закону № 509.

Особливості проведення позапланових перевірок обумовлені ст. 6 Закону № 877.

➤ Підстави позапланових перевірок

Позапланові перевірки можливі тільки за наявності певних підстав, перелік яких наведено в п. 1 ст. 6 Закону № 877 (див. таблицю, в якій також одночасно наведено підстави позапланових перевірок із Закону № 509).

Підстави позапланових перевірок, установлені			
п. 1 ст. 6 Закону № 877		ч. 6 ст. 11 ¹ Закону № 509	
1		2	
1	подання суб'єктом господарювання письмової заяви до відповідного органу державного нагляду (контролю) про здійснення заходу державного нагляду (контролю) за його бажанням	можливість проведення перевірки за зверненням платника податків передбачено ч. 14 ст. 11 ¹ Закону № 509	
2	виявлення та підтвердження недостовірності даних, заявлених у документах обов'язкової звітності, поданих суб'єктом господарювання	п.1 ч.6	за наслідками перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків законів України про оподаткування, валютного законодавства, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту

3	перевірка виконання суб'єктом господарювання приписів, розпоряджень або інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення планових заходів органом державного нагляду (контролю)	п.2 ч.6	платником податків не подано в установлений строк податкову декларацію або розрахунки, якщо їх подання передбачено законом
4	звернення фізичних та юридичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства	п.3 ч.6	виявлено недостовірність даних, що містяться у податковій декларації, поданій платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту
5	неподання в установлений термін суб'єктом господарювання документів обов'язкової звітності без поважних причин, а також письмових пояснень про причини, які перешкоджали поданню таких документів	п.4 ч.6	платник податків подав у встановленому порядку скаргу про порушення законодавства посадовими особами органу державної податкової служби під час проведення планової чи позапланової виїзної перевірки, в якій вимагає повного або часткового скасування результатів відповідної перевірки
—	—	п.5 ч.6	у разі виникнення потреби у перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом 10 робочих днів з дня отримання запиту
—	—	п.6 ч.6	проводиться реорганізація (ліквідація) підприємства

—	п.7 ч.6	стосовно платника податків (посадової особи платника податків) у порядку, встановленому законом, податковою міліцією заведено оперативно-розшукову справу, у зв'язку з чим є потреба у проведенні позапланової виїзної перевірки фінансово-господарської діяльності такого платника податків;
—	п.8 ч.6	у разі, коли вищестоящий орган державної податкової служби в порядку контролю за достовірністю висновків нижчестоящого органу державної податкової служби здійснив перевірку документів обов'язкової звітності платника податків або висновків акта перевірки, складеного нижчестоящим контролюючим органом, та виявив їх невідповідність вимогам законів, що призвело до ненадходження до бюджетів сум податків та зборів (обов'язкових платежів). Позапланова виїзна перевірка в цьому випадку може ініціюватися вищестоящим органом державної податкової служби лише у тому разі, коли стосовно посадових або службових осіб нижчестоящого органу державної податкової служби, які проводили планову або позапланову виїзну перевірку зазначеного платника податків, розпочато службове розслідування або порушено кримінальну справу
—	п.9 ч.6	платником подано декларацію з від'ємним значенням з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень

Разом з тим перелік підстав з п. 1 ст. 6 перевірконого Закону № 877 не є вичерпним. Адже п. 2 ст. 6 Закону № 877 передбачено, що **законами і міжнародними договорами** України (згода на обов'язковість яких дана Верховною Радою України) **можуть установлюватися й інші підстави** проведення позапланових заходів. Отже, нарівні з підставами із Закону № 877 податківці, які раніше, можуть проводити позапланові перевірки й за підставами, обумовленими в ч.6 ст. 11¹ Закону № 509. До речі з перелічених вище в таблиці п'яти підстав нового перевірконого Закону №877 **перша** (див. ч. 14 ст. 11¹ Закону № 509), **друга** (щоправда, з додатковою умовою про те, що платник податків при цьому в 10-денний строк не відповідає на письмовий запит податкового органу— див. п. 3 ч.6 ст. 11¹ Закону № 509) та **п'ята** (див. п. 2 ч. 6 ст. 11¹ Закону № 509) уже присутні в Законі № 509. Так що новими для податкових органів, по суті, є тільки дві з них. Залишається додати, що **друга** підстава із Закону № 877 виглядає набагато жорсткішою порівняно з аналогічною із Закону № 509 (оскільки в цьому випадку згідно з перевірконим Законом для проведення позапланової перевірки досить тільки виявлення та підтвердження недостовірності даних, заявлених у звітності, тоді як супутнє тому ненадання пояснень платником податків у 10-денний строк про причини такої недостовірності вже не є умовою для проведення позапланової перевірки в цьому випадку). Щодо нової **четвертої** підстави, то стосовно податкових перевірок прикладом в цьому випадку, зокрема, може бути ситуація, коли постачальник не надав покупцю податкову накладну або порушив порядок її заповнення, у зв'язку з чим покупець для збереження податкового кредиту разом з ПДВ-декларацією подав скаргу на такого постачальника, яка й є підставою для позапланової перевірки такого постачальника (п.п. 7.2.6 Закону про ПДВ).

Також важливо, що згідно із Законом № 877 під час позапланової перевірки з'ясовуються **тільки ті питання**, необхідність перевірки яких стала **підставою** для проведення позапланового заходу (такі питання обов'язково зазначаються в посвідченні (направленні) на проведення перевірки). При цьому суб'єкт господарювання має ознайомитися з підставою проведення позапланового заходу і отримати копію посвідчення (направлення), в якому такі підстави зазначено.

➤ *Строки позапланових перевірок*

Строки позапланових перевірок наведено в п. 4 ст. 6 Закону № 877 (для порівняння їх зазначено далі разом зі строками позапланових перевірок, установленими Законом № 509):

Строки позапланових перевірок	
згідно із Законом № 877 п. 4 ст. 6	згідно із Законом № 509 ч. 11 ст. 11 ¹
Строки позапланових перевірок (якщо інше не передбачено законом) не можуть перевищувати: — 10 робочих днів; — 2 робочих днів (для суб'єктів малого підприємництва)	Тривалість позапланової виїзної перевірки не повинна перевищувати: — 10 робочих днів; — 5 робочих днів (щодо суб'єктів малого підприємництва)

Як бачимо, для звичайних платників податків (не суб'єктів малого підприємництва) тривалість позапланових перевірок **не змінилася** і залишилася 10-денною. А от щодо позапланових заходів для суб'єктів малого підприємництва (через присутність у Законі № 877 застереження «якщо інше не передбачено законом»), судячи з усього, працюватиме граничний 5-денний строк із Закону № 509.

➤ *Продовження строку позапланових перевірок*

За аналогією з проведенням планових заходів для позапланових перевірок Закон № 877 також передбачає: продовження строку здійснення позапланового заходу **не допускається**:

Продовження строку позапланових перевірок	
згідно із Законом № 877 ч. 2п. 4 ст. 6	згідно із Законом № 509 ч. 13 ст. 11 ¹
Продовження строку здійснення позапланового заходу не допускається	Продовження проведення позапланової виїзної перевірки можливо на строк не більше ніж: — 5 робочих днів; — 2 робочих днів (для суб'єктів малого підприємництва)

Отже, позапланові перевірки за жодних обставин не можуть перевищувати 10-денного (а для суб'єктів малого підприємництва — 5-денного) строку.

4. Оформлення результатів планових та позапланових перевірок

Нові правила оформлення результатів перевірочних заходів визначено п. 6. ст. 7 Закону № 877.

Так, у *разі виявлення порушень* законодавства за результатами проведення планового або позапланового заходу посадова особа органу держнагляду (контролю) складає **акт**, в якому зазначається стан виконання вимог законодавства суб'єктом господарювання, а в разі невиконання — **детальний опис виявленого порушення** з посиланням на відповідну вимогу законодавства.

Акт складається у *двох примірниках* та підписується посадовими особами органу державного нагляду, який проводив перевірку, а також суб'єктом господарювання (або уповноваженою ним особою). Один примірник акта вручається суб'єкту господарювання (або уповноваженій ним особі), а другий — зберігається в органі державного нагляду.

Термін складання акта	
згідно із Законом № 877 п. 6 ст. 7	Згідно Наказу ДПА України від 10 серпня 2005 року N 327 п. 4.2
<i>В останній день перевірки</i> два примірники акта підписуються посадовими особами органу державного нагляду (контролю), які здійснювали захід, та суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою, якщо інше не передбачено законом.	Акт невиїзної документальної, виїзної планової чи позапланової перевірок складається у двох примірниках та підписується <i>протягом 5-ти робочих днів з дня, наступного за днем закінчення встановленого для проведення перевірки строку</i> (для суб'єктів малого підприємництва - <i>протягом 3-х робочих днів</i> , а для суб'єктів господарювання, які мають філії та перебувають на консолідованій сплаті, - <i>протягом 10-ти робочих днів</i>). Строк складання акта перевірки не зараховується до строку проведення перевірки з урахуванням його продовження, встановленого законом.

Отже головним нововведенням є те, що згідно з новими перевіроочними правилами, установленими п. 6 ст. 7 Закону № 877, **акт складається в останній день перевірки**. Тим самим, мабуть, передбачається прискорити фінальний етап перевіроочного заходу.

І хоча в цьому випадку в п. 6 ст. 7 Закону № 877 також є застереження «якщо інше не передбачено законом», судячи з усього, така нова перевіроочна норма матиме пріоритет над п. 4.2 підзаконного **Порядку № 327**, що стосується оформлення результатів податкових перевірок.

! У разі коли суб'єкт господарювання не згоден з актом, він має право **підписати акт із зауваженнями** (такі зауваження є невід'ємною частиною акта перевірки). А от при **відмові** суб'єкта господарювання підписати акт **відповідний запис** про це вноситься до акта посадовою особою органу державного нагляду.

Після цього згідно з п. 7 ст. 7 Закону № 877 **на підставі акта**, складеного за результатами проведення планової перевірки (у ході якої виявлено порушення вимог законодавства), **протягом 5 робочих днів** з дня завершення перевірки **складається припис**, розпорядження або інший розпорядчий документ про усунення порушень, виявлених при перевірці, які є обов'язковими для виконання. Очевидно, що при податкових перевірках таким документом, зокрема, є податкове повідомлення-рішення (рішення про застосування штрафних (фінансових) санкцій). Зауважимо, що в існуючому сьогодні п. 4.11 Порядку № 327 для складання податкового повідомлення-рішення відведено 10-денний строк. Проте з урахуванням норм Закону № 877 він очевидно має скоротитися до 5-денного.

Складання документа на підставі акта	
згідно із Законом № 877 п. 7,8,9 ст. 7	Згідно Наказу ДПА України від 10 серпня 2005 року N 327 п. 4.11
Розпорядчий документ органу державного нагляду (контролю) щодо усунення порушень складається у двох примірниках : один примірник не пізніше п'яти робочих днів з дня складення акта надається суб'єкту господарювання чи уповноваженій ним особі для виконання, а другий примірник з підписом суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи щодо погоджених термінів усунення порушень вимог законодавства залишається в органі державного нагляду (контролю).	Податкове повідомлення-рішення (рішення про застосування штрафних (фінансових) санкцій) приймається керівником податкового органу (його заступником) протягом десяти робочих днів від дня реєстрації акта невиїзної документальної, виїзної планової чи позапланової перевірок або вручення його поштою суб'єкту господарювання (на підставі відмітки на поштовому повідомленні), а за наявності заперечень посадових осіб суб'єкта господарювання до акта перевірки - приймається з урахуванням висновку про результати розгляду заперечень до акта перевірки - протягом трьох робочих днів , наступних за днем розгляду заперечень і надання (надсилання) письмової відповіді суб'єкту господарювання.

При цьому, звичайно, не слід забувати, що **розпорядчі документи контролюючих органів** про усунення порушень вимог законодавства, видані за результатами перевірки (а отже, у тому числі податкові повідомлення-рішення та рішення про накладення штрафів) **може бути оскаржено** платниками податків у відповідному органі державного - нагляду або **в суді** в установленому законом порядку (тобто в порядку, передбаченому в ст. 5 Закону України від 21 грудня 2000 року N2181 "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами").

5. Камеральна перевірка відповідно до Закону “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності”

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться контролюючим органом виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях, без проведення будь-яких інших видів перевірок платника податків (пп.4.2.2 Закону України від 21 грудня 2000 року N 2181-III “Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами”).

Закон № 877 передбачає лише два види контрольних заходів планові та позапланові. Понять “зустрічна перевірка”, “оперативна перевірка”, “камеральна перевірка ” та інших подібних понять, які вжиті у законах та підзаконних нормативних актах з питань перевірок суб'єктів господарювання, Закон № 877 не містить.

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва в коментованому листі від 19.11.2007 р. N 8698 висловив свою думку щодо правової природи так званих камеральних перевірок органів ДПС.

На думку Держкомпідприємництва, камеральна перевірка не є плановим або позаплановим заходом державного нагляду (контролю) у розумінні Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", оскільки камеральна перевірка здійснюється без відома суб'єкта господарювання. Отже, правила проведення планових або позапланових заходів державного нагляду (контролю) **не повинні поширюватися на камеральні перевірки.**

Комітет вважає, що камеральна перевірка не є заходом державного нагляду у тому розумінні, в якому цей термін вжито в Законі № 877. Тому норми Закону № 877 не поширюються на камеральні перевірки (*див. лист від 19.11.2007 р. N 8698*).

ПІДСУМОК

Звичайно законодавчому органу мати один нормативний документ, який регулює особливості проведення перевірок суб'єктів господарювання, виглядає досить привабливо. Адже тоді всі перевірки суб'єкта господарювання проходитимуть за однаково налагодженими схемами та правилами, а суб'єкти господарювання знатимуть процедуру їх проведення, свої права та можливості.

Але з прийняттям Закону України від 28.12.2007р. № 107-VI "Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" в статі 8¹ зазначається, що частину другу статті 2 Закону України від 5 квітня 2007 року N 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" викласти в наступній редакції:

"Дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю, контролю за дотриманням бюджетного і податкового законодавства, контролю за дотриманням порядку проведення розрахунків, за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, використанням державного та комунального майна, банківського і страхового нагляду, інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, під час проведення процедур, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя".

Отже, Закон N 877-V не поширюється на відносини що виникають під час здійснення заходів податкового законодавства.

У відповідь на прийняття Закону України від 28.12.2007р. № 107-VI "Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" ДПА України видала *листа від 09.01.2008 р. N 35/7/23-6017/1* в якому зазначається, що органи державної податкової служби України здійснюють контроль за додержанням податкового, валютного та іншого законодавства у межах повноважень, у порядку та терміни, передбачені Законами України "Про державну податкову службу в Україні", "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" та іншими законодавчими і нормативно-правовими актами України (*див. лист від 09.01.2008 р. N 35/7/23-6017/1*).

Поряд з цим слід врахувати, що згідно пункту 2 Прикінцевих положень Закону України від 28 грудня 2007 року N 107-VI "Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" розділ II "Внесення змін до деяких законодавчих актів України" діє по 31 грудня 2008 року.

Отже, у поточному році (2008р) податківці не будуть керуватися нормами Закону N 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" .

НОРМАТИВНО – ПРАВОВІ АКТИ

1. ЗАКОН УКРАЇНИ

Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності

Цей Закон визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі нижчезазначені терміни вживаються в такому значенні:

державний нагляд (контроль) - діяльність уповноважених законом центральних органів виконавчої влади, їх територіальних органів, органів місцевого самоврядування, інших органів (далі - органи державного нагляду (контролю)) в межах повноважень, передбачених законом, щодо виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства, зокрема належної якості продукції, робіт та послуг, прийняттого рівня безпеки для населення, навколишнього природного середовища;

заходи державного нагляду (контролю) - планові та позапланові заходи, які здійснюються шляхом проведення перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та інших дій;

прийнятний ризик - соціально, економічно, технічно і політично обґрунтований ризик, який не перевищує гранично допустимого рівня;

ризик - кількісна міра безпеки, що враховує ймовірність виникнення негативних наслідків від здійснення господарської діяльності та можливий розмір втрат від них;

спосіб здійснення державного нагляду (контролю) - процедура здійснення державного нагляду (контролю), визначена законом;

треті особи - юридичні та фізичні особи (адвокати, аудитори, члени громадських організацій та інші), які залучаються суб'єктами господарювання або органами державного нагляду (контролю) в ході здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Стаття 2. Сфера дії цього Закону

Дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю на кордоні, контролю за дотриманням бюджетного законодавства та використанням державного та комунального майна, банківського і страхового нагляду, інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, а також оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя.

Стаття 3. Основні принципи державного нагляду (контролю)

Державний нагляд (контроль) здійснюється за принципами:

- пріоритетності безпеки у питаннях життя і здоров'я людини, функціонування і розвитку суспільства, середовища проживання і життєдіяльності перед будь-якими іншими інтересами і цілями у сфері господарської діяльності;

- підконтрольності і підзвітності органу державного нагляду (контролю) відповідним органам державної влади;
- рівності прав і законних інтересів усіх суб'єктів господарювання;
- гарантування прав суб'єкту господарювання;
- об'єктивності та неупередженості здійснення державного нагляду (контролю);
- наявності підстав, визначених законом, для здійснення державного нагляду (контролю);
- відкритості, прозорості, плановості й системності державного нагляду (контролю);
- неприпустимості дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю);
- невтручання органу державного нагляду (контролю) у статутну діяльність суб'єкта господарювання, якщо вона здійснюється в межах закону;
- відповідальності органу державного нагляду (контролю) та його посадових осіб за шкоду, заподіяну суб'єкту господарювання внаслідок порушення вимог законодавства;
- дотримання умов міжнародних договорів України;
- незалежності органів державного нагляду (контролю) від політичних партій та будь-яких інших об'єднань громадян.

Стаття 4. Загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю)

1. Державний нагляд (контроль) здійснюється за місцем провадження господарської діяльності суб'єкта господарювання або його відокремлених підрозділів, або у приміщенні органу державного нагляду (контролю) у випадках, передбачених законом.

2. Державний нагляд (контроль) може здійснюватися комплексно кількома органами державного нагляду (контролю), якщо їхні повноваження на здійснення чи участь у комплексних заходах передбачені законом. Такі заходи проводяться за спільним рішенням керівників відповідних органів державного нагляду (контролю).

3. Планові та позапланові заходи здійснюються в робочий час суб'єкта господарювання, встановлений правилами внутрішнього трудового розпорядку.

4. Виключно законами встановлюються:

- органи, уповноважені здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності;
- види господарської діяльності, які є предметом державного нагляду (контролю);
- повноваження органів державного нагляду (контролю) щодо зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг;
- вичерпний перелік підстав для зупинення господарської діяльності;
- спосіб здійснення державного нагляду (контролю);
- санкції за порушення вимог законодавства і перелік порушень, які є підставою для видачі органом державного нагляду (контролю) припису, розпорядження або іншого розпорядчого документа.

Орган державного нагляду (контролю) не може здійснювати державний нагляд (контроль) у сфері господарської діяльності, якщо закон прямо не уповноважує такий орган на здійснення державного нагляду (контролю) у певній сфері господарської діяльності та не визначає повноваження такого органу під час здійснення державного нагляду (контролю).

5. Зупинення виробництва (виготовлення) або реалізації продукції, виконання робіт, надання послуг допускається за вмотивованим письмовим рішенням керівника органу державного нагляду (контролю) чи його заступника.

6. Посадовій особі органу державного нагляду (контролю) забороняється здійснювати державний нагляд (контроль) щодо суб'єктів господарювання, з якими (або із службовими особами яких) посадова особа перебуває в родинних стосунках.

7. У разі якщо норма закону чи іншого нормативно-правового акта, виданого відповідно до закону, припускає неоднозначне тлумачення прав і обов'язків суб'єкта господарювання або органу державного нагляду (контролю) та його посадових осіб, рішення приймається на користь суб'єкта господарювання.

8. Органи державного нагляду (контролю) та суб'єкти господарювання мають право фіксувати процес здійснення планового або позапланового заходу чи кожен окрему дію засобами аудіо- та відеотехніки, не перешкоджаючи здійсненню такого заходу.

9. Невиконання приписів, розпоряджень та інших розпорядчих документів органу державного нагляду (контролю) тягне за собою застосування штрафних санкцій до суб'єкта господарювання згідно із законом.

10. Посадові особи органу державного нагляду (контролю) з метою з'ясування обставин, які мають значення для повноти проведення заходу, здійснюють у межах повноважень, передбачених законом, огляд територій або приміщень, які використовуються для провадження господарської діяльності, а також будь-яких документів чи предметів, якщо це передбачено законом.

11. Плановий чи позаплановий захід повинен здійснюватися у присутності керівника або його заступника, або уповноваженої особи суб'єкта господарювання.

12. Перед початком здійснення державного нагляду (контролю) посадова особа органу державного нагляду (контролю) вносить запис до відповідного журналу суб'єкта господарювання (за його наявності).

13. Діяльність органів державного нагляду (контролю), пов'язана зі збором інформації, метою якого є отримання відомостей про масові явища та процеси, що відбуваються у сфері господарської діяльності, не вважається заходами державного нагляду (контролю).

14. Під час здійснення державного нагляду (контролю) посадові особи органу державного нагляду (контролю) зобов'язані зберігати комерційну таємницю суб'єкта господарювання.

Інформація, доступ до якої обмежено законом, одержана посадовою особою органу державного нагляду (контролю) під час здійснення державного нагляду (контролю), може використовуватися виключно в порядку, встановленому законом.

Органи державного нагляду (контролю) забезпечують спеціальний режим захисту та доступу до інформації, що є комерційною таємницею, згідно з вимогами закону.

Стаття 5. Планові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю)

1. Планові заходи здійснюються відповідно до річних або квартальних планів, які затверджуються органом державного нагляду (контролю) до 1 грудня року, що передує плановому, або до 25 числа останнього місяця кварталу, що передує плановому.

2. Орган державного нагляду (контролю) визначає у віднесеній до його відання сфері критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення господарської діяльності.

3. Урахуванням значення прийнятного ризику для життєдіяльності всі суб'єкти господарювання, що підлягають нагляду (контролю), відносяться до одного з трьох ступенів ризику: з високим, середнім та незначним.

Залежно від ступеня ризику органом державного нагляду (контролю) визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю).

Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від здійснення господарської діяльності і періодичність проведення планових заходів, затверджуються Кабінетом Міністрів України за поданням органу державного нагляду (контролю).

Залежно від ступеня ризику органом державного нагляду (контролю) визначаються переліки питань для здійснення планових заходів, які затверджуються його наказом.

У межах переліку питань кожен орган державного нагляду (контролю) залежно від цілей заходу має визначити ті питання, щодо яких буде здійснюватися державний нагляд (контроль).

Уніфіковані форми актів, в яких передбачається перелік питань залежно від ступеня ризику, затверджуються органом державного нагляду (контролю) і публікуються в мережі Інтернет у порядку, визначеному законодавством.

Орган державного нагляду (контролю) оприлюднює критерії та періодичність проведення планових заходів із здійснення державного нагляду (контролю) шляхом розміщення інформації в мережі Інтернет у порядку, визначеному законодавством.

3. Щорічно до 1 квітня орган державного нагляду (контролю) готує звіт про виконання річного плану (квартальних планів) державного нагляду (контролю) суб'єктів господарювання за попередній рік і оприлюднює його в мережі Інтернет.

4. Органи державного нагляду (контролю) здійснюють планові заходи з державного нагляду (контролю) за умови письмового повідомлення суб'єкта господарювання про проведення планового заходу не пізніше як за десять днів до дня здійснення цього заходу.

Повідомлення повинно містити:

- дату початку та дату закінчення здійснення планового заходу;
- найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, щодо діяльності яких здійснюється захід;
- найменування органу державного нагляду (контролю).

Повідомлення надсилається рекомендованим листом чи телефонограмою за рахунок коштів органу державного нагляду (контролю) або вручається особисто керівнику чи уповноваженій особі суб'єкта господарювання під розписку.

Суб'єкт господарювання має право не допускати посадову особу органу державного нагляду (контролю) до здійснення планового заходу в разі неодержання повідомлення про здійснення планового заходу.

5. Строк здійснення планового заходу не може перевищувати п'ятнадцяти робочих днів, а для суб'єктів малого підприємництва - п'яти робочих днів, якщо інше не передбачено законом.

Продовження строку здійснення планового заходу не допускається.

Стаття 6. Позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю)

1. Підставами для здійснення позапланових заходів є:

подання суб'єктом господарювання письмової заяви до відповідного органу державного нагляду (контролю) про здійснення заходу державного нагляду (контролю) за його бажанням;

виявлення та підтвердження недостовірності даних, заявлених у документах обов'язкової звітності, поданих суб'єктом господарювання;

перевірка виконання суб'єктом господарювання приписів, розпоряджень або інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виданих за результатами проведення планових заходів органом державного нагляду (контролю);

звернення фізичних та юридичних осіб про порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства. Позаплановий захід у цьому разі здійснюється тільки за наявності згоди центрального органу виконавчої влади на його проведення;

неподання у встановлений термін суб'єктом господарювання документів обов'язкової звітності без поважних причин, а також письмових пояснень про причини, які перешкождали поданню таких документів.

Під час проведення позапланового заходу з'ясовуються лише ті питання, необхідність перевірки яких стала підставою для здійснення цього заходу, з обов'язковим зазначенням цих питань у посвідченні (направленні) на проведення державного нагляду (контролю).

2. Проведення позапланових заходів з інших підстав, крім передбачених цією статтею, забороняється, якщо інше не передбачається законом або міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України.

3. Суб'єкт господарювання повинен ознайомитися з підставою проведення позапланового заходу з наданням йому копії відповідного документа.

4. Строк здійснення позапланового заходу не може перевищувати десяти робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - двох робочих днів, якщо інше не передбачено законом.

Продовження строку здійснення позапланового заходу не допускається.

Стаття 7. Розпорядчі документи органів державного нагляду (контролю)

1. Для здійснення планового або позапланового заходу орган державного нагляду (контролю) видає наказ, який має містити найменування суб'єкта господарювання, щодо якого буде здійснюватися захід, та предмет перевірки.

2. На підставі наказу оформляється посвідчення (направлення) на проведення заходу, яке підписується керівником або заступником керівника органу державного нагляду (контролю) (із зазначенням прізвища, ім'я та по батькові) і засвідчується печаткою.

3. У посвідченні (направленні) на проведення заходу зазначаються:

- найменування органу державного нагляду (контролю), що здійснює захід;
- найменування суб'єкта господарювання та/або його відокремленого підрозділу або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, щодо діяльності яких здійснюється захід;
- місцезнаходження суб'єкта господарювання та/або його відокремленого підрозділу, щодо діяльності яких здійснюється захід;
- номер і дата наказу, на виконання якого здійснюється захід;
- перелік посадових осіб, які беруть участь у здійсненні заходу, із зазначенням їх посади, прізвища, ім'я та по батькові;
- дата початку та дата закінчення заходу;
- тип заходу (плановий або позаплановий);
- вид заходу (перевірка, ревізія, обстеження, огляд, інспектування тощо);
- підстави для здійснення заходу;
- предмет здійснення заходу;
- інформація про здійснення попереднього заходу (тип заходу і строк його здійснення).

4. Посвідчення (направлення) є чинним лише протягом зазначеного в ньому строку здійснення заходу.

5. Перед початком здійснення заходу посадові особи органу державного нагляду (контролю) зобов'язані пред'явити керівнику суб'єкта господарювання або уповноваженій ним особі посвідчення (направлення) та службове посвідчення, що засвідчує посадову особу органу державного нагляду (контролю), і надати суб'єкту господарювання копію посвідчення (направлення).

Посадова особа органу державного нагляду (контролю) без посвідчення (направлення) на здійснення заходу та службового посвідчення не має права здійснювати державний нагляд (контроль) суб'єкта господарювання.

Суб'єкт господарювання має право не допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення заходу, якщо вони не пред'явили документів, передбачених цією статтею.

6. За результатами здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю), у разі виявлення порушень вимог законодавства, складає акт, який повинен містити такі відомості:

- дату складення акта;
- тип заходу (плановий або позаплановий);
- вид заходу (перевірка, ревізія, обстеження, огляд тощо);
- предмет державного нагляду (контролю);

- найменування органу державного нагляду (контролю), а також посаду, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка здійснила захід;
- найменування юридичної особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, щодо діяльності яких здійснювався захід.

Посадова особа органу державного нагляду (контролю) зазначає в акті стан виконання вимог законодавства суб'єктом господарювання, а в разі невиконання - детальний опис виявленого порушення з посиланням на відповідну вимогу законодавства.

В останній день перевірки два примірники акта підписуються посадовими особами органу державного нагляду (контролю), які здійснювали захід, та суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою, якщо інше не передбачено законом.

Якщо суб'єкт господарювання не погоджується з актом, він підписує акт із зауваженнями.

Зауваження суб'єкта господарювання щодо здійснення державного нагляду (контролю) є невід'ємною частиною акта органу державного нагляду (контролю).

У разі відмови суб'єкта господарювання підписати акт посадова особа органу державного нагляду (контролю) вносить до такого акта відповідний запис.

Один примірник акта вручається суб'єкту господарювання або уповноваженій ним особі, а другий - зберігається в органі державного нагляду (контролю).

7. На підставі акта, який складено за результатами здійснення планового заходу, в ході якого виявлено порушення вимог законодавства, протягом п'яти робочих днів з дня завершення заходу складається припис, розпорядження або інший розпорядчий документ про усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу.

8. Припис - обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога посадової особи органу державного нагляду (контролю) суб'єкту господарювання щодо усунення порушень вимог законодавства. Припис не передбачає застосування санкцій щодо суб'єкта господарювання. Припис видається та підписується посадовою особою органу державного нагляду (контролю), яка здійснювала перевірку.

9. Розпорядження або інший розпорядчий документ органу державного нагляду (контролю) - обов'язкове для виконання письмове рішення органу державного нагляду (контролю) щодо усунення виявлених порушень у визначені строки. Розпорядження видається та підписується керівником органу державного нагляду (контролю) або його заступником.

Розпорядження може передбачати застосування до суб'єкта господарювання санкцій, передбачених законом.

Розпорядчий документ органу державного нагляду (контролю) щодо усунення порушень, виявлених під час здійснення заходу, повинен містити такі відомості:

- дату складення;
- тип заходу (плановий чи позаплановий);
- вид заходу (перевірка, ревізія, обстеження, огляд тощо);
- термін усунення порушень;
- найменування органу державного нагляду (контролю), а також посаду, прізвище, ім'я та по батькові посадової особи, яка здійснила захід;
- найменування та місцезнаходження суб'єкта господарювання, а також прізвище, ім'я та по батькові його керівника чи уповноваженої ним особи або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, щодо діяльності яких здійснювався захід;
- прізвище, ім'я та по батькові інших осіб, які взяли участь у здійсненні заходу.

Розпорядчий документ органу державного нагляду (контролю) щодо усунення порушень складається у двох примірниках: один примірник не пізніше п'яти робочих днів з дня складення акта надається суб'єкту господарювання чи уповноваженій ним особі для

виконання, а другий примірник з підписом суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи щодо погоджених термінів усунення порушень вимог законодавства залишається в органі державного нагляду (контролю).

У разі відмови суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи від отримання розпорядчого документа щодо усунення порушень вимог законодавства він направляється рекомендованим листом, а на копії розпорядчого документа, який залишається в органі державного нагляду (контролю), проставляються відповідний вихідний номер і дата направлення.

Розпорядчі документи щодо усунення порушень вимог законодавства можуть бути оскаржені до відповідного центрального органу виконавчої влади або суду в установленому законом порядку.

Стаття 8. Повноваження органу державного нагляду (контролю)

1. Орган державного нагляду (контролю) в межах повноважень, передбачених законом, під час здійснення державного нагляду (контролю) має право:

- вимагати від суб'єкта господарювання усунення виявлених порушень вимог законодавства;
- вимагати припинення дій, які перешкоджають здійсненню державного нагляду (контролю);
- відбирати зразки продукції, призначати експертизу, одержувати пояснення, довідки, документи, матеріали, відомості з питань, що виникають під час державного нагляду (контролю), відповідно до закону;
- надавати (надсилати) суб'єктам господарювання обов'язкові для виконання приписи про усунення порушень і недоліків;
- накладати штрафні санкції та вживати заходи, передбачені законом.

2. Органи державного нагляду (контролю) та їх посадові особи під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) зобов'язані:

- повно, об'єктивно та неупереджено здійснювати державний нагляд (контроль) у межах повноважень, передбачених законом;
- дотримуватися ділової етики у взаємовідносинах із суб'єктами господарювання;
- не втручатися і не перешкоджати здійсненню господарської діяльності під час здійснення заходів державного нагляду (контролю), якщо це не загрожує життю та здоров'ю людей, не спричиняє небезпеки виникнення техногенних ситуацій і пожеж;
- забезпечувати нерозголошення комерційної таємниці суб'єкта господарювання, що стає доступною посадовим особам у ході здійснення державного нагляду (контролю);
- ознайомити керівника суб'єкта господарювання або його заступника, або уповноважену ним особу з результатами державного нагляду (контролю) в строки, передбачені законом;
- надавати суб'єкту господарювання консультаційну допомогу щодо здійснення державного нагляду (контролю).

Стаття 9. Відповідальність посадових осіб органу державного нагляду (контролю)

За невиконання вимог законодавства, а також завдання неправомірними діями збитків суб'єкту господарювання орган державного нагляду (контролю), його посадові особи несуть відповідальність згідно із законом.

Збитки, завдані суб'єкту господарювання неправомірними діями посадових осіб органів державного нагляду (контролю), підлягають відшкодуванню у встановленому законом порядку.

Стаття 10. Права суб'єкта господарювання

Суб'єкт господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) має право:

- вимагати від посадових осіб органу державного нагляду (контролю) додержання вимог законодавства;
- перевіряти наявність у посадових осіб органу державного нагляду (контролю) службового посвідчення і одержувати копії посвідчення (направлення) на проведення планового або позапланового заходу;
- не допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення державного нагляду (контролю), якщо:
- він здійснюється з порушенням вимог щодо періодичності проведення заходів державного нагляду (контролю), передбачених законом;
- посадова особа органу державного нагляду (контролю) не надала копії документів, передбачених цим Законом, або якщо надані документи не відповідають вимогам цього Закону;
- бути присутнім під час здійснення заходів державного нагляду (контролю);
- вимагати нерозголошення інформації, що є комерційною таємницею суб'єкта господарювання;
- одержувати та знайомитися з актами державного нагляду (контролю);
- надавати в письмовій формі свої пояснення, зауваження або заперечення до акта органу державного нагляду (контролю);
- оскаржувати в установленому законом порядку неправомірні дії органів державного нагляду (контролю) та їх посадових осіб.

Стаття 11. Обов'язки суб'єкта господарювання

Суб'єкт господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) зобов'язаний:

- допускати посадових осіб органу державного нагляду (контролю) до здійснення заходів державного нагляду (контролю) за умови дотримання порядку здійснення державного нагляду (контролю), передбаченого цим Законом;
- виконувати вимоги органу державного нагляду (контролю) щодо усунення виявлених порушень вимог законодавства;
- надавати документи, зразки продукції, пояснення, довідки, відомості, матеріали з питань, що виникають під час державного нагляду (контролю), відповідно до закону;
- одержувати примірник припису або акта органу державного нагляду (контролю) за результатами проведеного планового чи позапланового заходу.

Стаття 12. Відповідальність суб'єкта господарювання

1. Невиконання приписів, розпоряджень або інших розпорядчих документів щодо усунення порушень вимог законодавства, виявлених під час здійснення заходу державного нагляду (контролю), тягне за собою застосування до суб'єкта господарювання штрафних санкцій у порядку, встановленому законом.

2. У разі застосування санкцій за порушення вимог законодавства, зокрема, якщо законом передбачаються мінімальні та максимальні розміри санкцій, враховується принцип пропорційності порушення і покарання.

Стаття 13. Рішення про відбір зразків продукції

1. Відбір зразків продукції здійснюється на підставі письмового вмотивованого рішення керівника органу державного нагляду (контролю) або його заступника згідно із законом.

2. У рішенні про необхідність відбору зразків продукції зазначаються кількість зразків для кожного виду або типу продукції, необхідних для експертизи, а також місце здійснення цієї експертизи.

3. Відбір зразків продукції здійснюється в кількості не менш як два екземпляри, один (контрольний) з яких залишається у суб'єкта господарювання.

Стаття 14. Порядок відбору зразків продукції

1. Відбір зразків продукції здійснюється посадовою особою органу державного нагляду (контролю) у присутності керівника суб'єкта господарювання або уповноваженої ним особи і засвідчується актом відбору зразків продукції.

2. До початку відбору зразків продукції посадова особа органу державного нагляду (контролю) зобов'язана пред'явити рішення про відбір зразків продукції та роз'яснити суб'єкту господарювання порядок відбору зразків продукції.

Суб'єкт господарювання має право бути присутнім при всіх діях посадової особи органу державного нагляду (контролю) під час відбору зразків продукції і заявляти клопотання з приводу цих дій, про що вноситься запис до акта відбору зразків продукції.

3. Правила відбору зразків продукції затверджуються Кабінетом Міністрів України. Кількість зразків продукції, що відбираються, має відповідати кількості, зазначеній у рішенні органу державного нагляду (контролю) про відбір зразків продукції.

4. Контрольні зразки повинні зберігатися в умовах, що забезпечують збереження їх якості та цілісності.

5. Відібрані зразки продукції повинні бути укомплектовані, упаковані та опломбовані (опечатані).

6. Умови зберігання і транспортування відібраних зразків продукції не повинні змінювати параметри, за якими буде проводитися експертиза (випробування) цих зразків.

Посадова особа, яка відбирає зразки продукції для експертизи (випробування), забезпечує їх збереження і своєчасність доставки до місця здійснення експертизи (випробування).

Стаття 15. Акт відбору зразків продукції

1. За наслідками відбору зразків продукції посадова особа органу державного нагляду (контролю) складає акт відбору зразків.

Акт відбору зразків продукції складається у трьох примірниках. Всі примірники акта підписуються посадовою особою, яка відбрала зразки продукції, та суб'єктом господарювання або уповноваженою ним особою.

2. Один примірник акта відбору зразків додається до опломбованих (опечатаних) зразків продукції та передається разом із зразками до уповноваженої та/або акредитованої організації, що призначена для проведення експертизи (випробування) та зазначена в рішенні про відбір зразків продукції, другий - залишається у суб'єкта господарювання, третій - в особи, яка здійснила відбір зразків продукції.

3. В акті відбору зразків продукції зазначаються:

- місце і дата складення акта;
- номер і дата рішення керівника органу державного нагляду (контролю), на підставі якого здійснюється відбір зразків продукції, посади, прізвища, імена та по батькові посадових осіб, які здійснюють їх відбір;
- найменування та місцезнаходження юридичної особи та/або її відокремленого підрозділу або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, в яких здійснюється відбір зразків продукції;

- посада та прізвище, ім'я і по батькові уповноваженої особи суб'єкта господарювання;
  - перелік та кількість відібраних зразків продукції із зазначенням виробника, дати виробництва, серії (номера) партії, загальної вартості зразків.
4. Форма акта відбору зразків затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 16. Витрати, пов'язані з відбором, доставкою та проведенням експертизи (випробування) зразків продукції

1. Витрати, пов'язані з відбором, доставкою та проведенням експертизи (випробування) зразків продукції, фінансуються за рахунок органу державного нагляду (контролю).

2. У разі підтвердження результатами експертизи (випробування) факту порушення суб'єктом господарювання вимог законодавства суб'єкт господарювання відшкодовує витрати на проведення експертизи (випробування) в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Стаття 17. Рішення про призначення експертизи (випробування)

1. Для з'ясування питань, пов'язаних зі здійсненням державного нагляду (контролю), за рішенням керівника органу державного нагляду (контролю) або його заступника може призначатися експертиза (випробування).

2. Посадові особи, які здійснюють державний нагляд (контроль), зобов'язані ознайомити суб'єкта господарювання з рішенням про призначення експертизи (випробування), а після її закінчення - з висновком експертизи (випробування).

3. Залучення експертів здійснюється на договірних засадах за рахунок коштів органу державного нагляду (контролю) відповідно до законодавства.

4. Строк проведення експертизи (випробування) становить чотирнадцять робочих днів з дня прийняття рішення про призначення експертизи (випробування).

Строк проведення експертизи (випробування) може бути продовжено тільки в разі, якщо методикою проведення такої експертизи (випробування) передбачається більш тривалий час.

Стаття 18. Оскарження результатів експертизи (випробування)

1. У разі незгоди з результатами експертизи (випробування) суб'єкт господарювання має право оскаржити їх у суді.

2. Для проведення повторної експертизи (випробування) використовується контрольний зразок продукції, відібраний відповідно до вимог цього Закону.

3. Суб'єкт господарювання за своєю ініціативою може провести експертизу (випробування) зразка, що залишився в нього, в уповноваженій та/або акредитованій організації. У разі розходження результатів експертизи (випробування), проведених органом державного нагляду (контролю) та суб'єктом господарювання, спір вирішується судом.

4. Витрати, пов'язані з проведенням повторної експертизи (випробування), здійснюються відповідно до закону.

Стаття 19. Консультаційна підтримка суб'єктів господарювання

Органи державного нагляду (контролю) на письмовий запит суб'єкта господарювання надають йому письмові консультації з питань здійснення державного нагляду (контролю) щодо вимог, додержання яких перевіряється органами державного нагляду (контролю).

Стаття 20. Громадський захист прав суб'єктів господарювання

1. Громадські організації мають право здійснювати захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

2. Суб'єкти господарювання можуть залучати третіх осіб з метою захисту своїх прав та законних інтересів у ході здійснення заходів державного нагляду (контролю).

Треті особи мають право:

- бути присутніми під час здійснення заходів державного нагляду (контролю);
- знайомитися з документами та матеріалами, що стосуються здійснення державного нагляду (контролю);
- представляти інтереси суб'єктів господарювання перед органами державного нагляду (контролю) в порядку, встановленому законом;
- здійснювати інші дії в інтересах суб'єктів господарювання у встановленому законом порядку.

Стаття 21. Оскарження рішень органів державного нагляду (контролю)

Суб'єкт господарювання має право звернутися до відповідного центрального органу виконавчої влади або до суду щодо оскарження рішень органів державного нагляду (контролю).

У разі надходження такого звернення суб'єкта господарювання відповідний центральний орган виконавчої влади зобов'язаний розглянути його в установленому законом порядку.

Стаття 22. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності через шість місяців з дня його опублікування, за винятком частин першої та другої статті 5, які набирають чинності з 1 січня 2008 року.

2. Кабінету Міністрів України:

1) у тримісячний термін з дня опублікування цього Закону затвердити:

- порядок відбору зразків продукції для визначення її якісних показників;
- порядок відшкодування суб'єктом господарювання витрат, пов'язаних з проведенням експертизи (випробування);
- форму акта відбору зразків продукції;

2) у шестимісячний термін з дня опублікування цього Закону:

- подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;
- привести у відповідність із цим Законом свої нормативно-правові акти;
- забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
- затвердити критерії розподілу суб'єктів господарювання за ступенями ризику їх господарської діяльності для безпеки життя і здоров'я населення, навколишнього природного середовища та визначити періодичність здійснення заходів державного нагляду (контролю).

3. Якщо у встановлений цим Законом строк не затверджені критерії розподілу суб'єктів господарювання за ступенями ризику їх господарської діяльності, періодичність проведення планових заходів та перелік питань для їх здійснення, то такі суб'єкти господарювання вважаються суб'єктами господарювання з незначним ступенем ризику та підлягають державному нагляду (контролю) не частіше одного разу на п'ять років.

Президент України
м. Київ
5 квітня 2007 року
№ 877-V

В. ЮЩЕНКО

2. ЗАКОН УКРАЇНИ

Про державну податкову службу в Україні

(витяг)

Стаття 11¹. Підстави та порядок проведення органами державної податкової служби планових і позапланових виїзних перевірок своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати податків та зборів (обов'язкових платежів)

Плановою виїзною перевіркою вважається перевірка платника податків щодо своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати ним податків та зборів (обов'язкових платежів), яка передбачена у плані роботи органу державної податкової служби і проводиться за місцезнаходженням такого платника податків чи за місцем розташування об'єкта права власності, стосовно якого проводиться така планова виїзна перевірка.

Планова виїзна перевірка проводиться за сукупними показниками фінансово-господарської діяльності платника податків за письмовим рішенням керівника відповідного органу державної податкової служби не частіше одного разу на календарний рік.

Забороняється проведення планових виїзних перевірок за окремими видами зобов'язань перед бюджетами, крім зобов'язань за бюджетними позиками і кредитами, що гарантовані бюджетними коштами.

Право на проведення планової виїзної перевірки платника податків надається лише у тому випадку, коли йому не пізніше ніж за десять днів до дня проведення зазначеної перевірки надіслано письмове повідомлення із зазначенням дати початку та закінчення її проведення.

Проведення планових виїзних перевірок здійснюється органами державної податкової служби одночасно з іншими органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням та сплатою податків та зборів (обов'язкових платежів). Порядок координації проведення планових виїзних перевірок органами виконавчої влади, уповноваженими здійснювати контроль за нарахуванням та сплатою податків та зборів (обов'язкових платежів), визначається Кабінетом Міністрів України.

Позаплановою виїзною перевіркою вважається перевірка, яка не передбачена в планах роботи органу державної податкової служби і проводиться за наявності хоча б однієї з таких обставин:

1) за наслідками перевірок інших платників податків виявлено факти, які свідчать про порушення платником податків законів України про оподаткування, валютного законодавства, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

2) платником податків не подано в установлений строк податкову декларацію або розрахунки, якщо їх подання передбачено законом;

3) виявлено недостовірність даних, що містяться у податковій декларації, поданій платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

4) платник податків подав у встановленому порядку скаргу про порушення законодавства посадовими особами органу державної податкової служби під час проведення планової чи позапланової виїзної перевірки, в якій вимагає повного або часткового скасування результатів відповідної перевірки;

5) у разі виникнення потреби у перевірці відомостей, отриманих від особи, яка мала правові відносини з платником податків, якщо платник податків не надасть пояснення та їх документальні підтвердження на обов'язковий письмовий запит органу державної податкової служби протягом десяти робочих днів з дня отримання запиту;

6) проводиться реорганізація (ліквідація) підприємства;

7) стосовно платника податків (посадової особи платника податків) у порядку, встановленому законом, податковою міліцією заведено оперативно-розшукову справу, у зв'язку з чим є потреба у проведенні позапланової виїзної перевірки фінансово-господарської діяльності такого платника податків;

8) у разі, коли вищестоящий орган державної податкової служби в порядку контролю за достовірністю висновків нижчестоящого органу державної податкової служби здійснив перевірку документів обов'язкової звітності платника податків або висновків акта перевірки, складеного нижчестоящим контролюючим органом, та виявив їх невідповідність вимогам законів, що призвело до ненадходження до бюджетів сум податків та зборів (обов'язкових платежів). Позапланова виїзна перевірка в цьому випадку може ініціюватися вищестоящим органом державної податкової служби лише у тому разі, коли стосовно посадових або службових осіб нижчестоящого органу державної податкової служби, які проводили планову або позапланову виїзну перевірку зазначеного платника податків, розпочато службове розслідування або порушено кримінальну справу;

9) платником подано декларацію з від'ємним значенням з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень.

Позаплановими перевірками вважаються також перевірки в межах повноважень податкових органів, визначених законами України "Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг", "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів", а в інших випадках - за рішенням суду.

(статтю 11¹ доповнено частиною сьомою згідно із Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Позапланова виїзна перевірка може здійснюватися лише на підставі рішення суду. Орган державної податкової служби, який ініціює проведення позапланової виїзної перевірки, подає до суду письмове обґрунтування підстав такої перевірки та дати її початку і закінчення, склад осіб, які будуть проводити таку перевірку, документи, які відповідно до частини шостої цієї статті свідчать про виникнення підстав для проведення такої перевірки, інформацію про вид та кількість перевірок, проведених органами державної податкової служби щодо суб'єкта господарської діяльності та наслідки таких перевірок за попередні три роки, а також на вимогу суду - інші відомості. У розгляді питання про надання дозволу на проведення позапланової виїзної перевірки мають право брати участь представники суб'єкта господарської діяльності. Повідомлення про місце, дату та час розгляду питання про надання дозволу на проведення позапланової виїзної перевірки направляється не пізніше ніж за три робочі дні до дати такого розгляду.

Позапланова виїзна перевірка здійснюється на підставі виникнення обставин, викладених у цій статті, за рішенням керівника податкового органу, яке оформляється наказом.

(частина восьма статті 11¹ у редакції
Закону України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Тривалість планової виїзної перевірки не повинна перевищувати 20 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - 10 робочих днів.

(частина дев'ята статті 11¹ із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Тривалість позапланової виїзної перевірки не повинна перевищувати 10 робочих днів, а щодо суб'єктів малого підприємництва - 5 робочих днів.

(частина десята статті 11¹ із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Подовження термінів проведення **планової** виїзної перевірки можливе на термін не більш як 10 робочих днів, а стосовно суб'єктів малого підприємництва - 5 робочих днів.

(частина одинадцята статті 11¹ із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Подовження термінів проведення **позапланової** виїзної перевірки можливе на термін не більш як 5 робочих днів, а стосовно суб'єктів малого підприємництва - 2 робочих дні.

(частина дванадцята статті 11¹ із змінами, внесеними
згідно із Законом України від 25.03.2005 р. N 2505-IV)

Обмеження у підставах проведення перевірок платників податків, визначені цим Законом, не поширюються на перевірки, що проводяться на звернення такого платника податків, або перевірки, що проводяться після порушення кримінальної справи проти платника податків (посадових осіб платника податків), що перевіряється, відповідно до кримінально-процесуального законодавства.

Працівникам податкової міліції забороняється брати участь у проведенні планових та позапланових виїзних перевірок платників податків, що проводяться органами державної податкової служби, якщо такі перевірки не пов'язані з веденням оперативно-розшукових справ або розслідуванням кримінальних справ, порушених стосовно таких платників податків (посадових осіб платників податків), що знаходяться в їх провадженні.

Перевірки платників податків органами податкової міліції проводяться у порядку, встановленому Законом України "Про оперативно-розшукову діяльність", Кримінально-процесуальним кодексом України, іншими законами України.

(Закон доповнено статтею 11¹ згідно із
Законом України від 12.01.2005 р. N 2322-IV)

Голова Верховної Ради
Української РСР
м. Київ
4 грудня 1990 року
N 509-XII

Л. КРАВЧУК

3. ЗАКОН УКРАЇНИ

Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами

(ВИТЯГ)

Стаття 5. Порядок узгодження сум податкових зобов'язань, оскарження рішень контролюючих органів та визначення податкового боргу

5.1. Самостійне узгодження податкового зобов'язання

Податкове зобов'язання, самостійно визначене платником податків у податковій декларації, вважається узгодженим з дня подання такої податкової декларації.

Зазначене податкове зобов'язання не може бути оскаржене платником податків в адміністративному або судовому порядку. Якщо у майбутніх податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених статтею 15 цього Закону) платник податків самостійно виявляє помилки у показниках раніше поданої податкової декларації, такий платник податків має право надати уточнюючий розрахунок.

(абзац другий пункту 5.1 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

Платник податків має право не подавати такий розрахунок, якщо такі уточнені показники зазначаються ним у складі податкової декларації за будь-який наступний податковий період, протягом якого такі помилки були самостійно виявлені. Форма уточнюючих розрахунків визначається у порядку, встановленому для податкових декларацій.

(пункт 5.1 статті 5 доповнено абзацом третім згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

5.2. Апеляційне узгодження податкового зобов'язання

5.2.1. Податкове зобов'язання платника податків, нараховане контролюючим органом відповідно до пунктів 4.2 та 4.3 статті 4 цього Закону, вважається узгодженим у день отримання платником податків податкового повідомлення, за винятком випадків, визначених підпунктом 5.2.2 цього пункту.

5.2.2. У разі коли платник податків вважає, що контролюючий орган невірно визначив суму податкового зобов'язання або прийняв будь-яке інше рішення, що суперечить законодавству з питань оподаткування або виходить за межі його компетенції, встановленої законом, такий платник податків має право звернутися до контролюючого органу із скаргою про перегляд цього рішення, яка подається у письмовій формі та може супроводжуватися документами, розрахунками та доказами, які платник податків вважає за потрібне надати. Скарга повинна бути подана контролюючому органу протягом десяти календарних днів, наступних за днем отримання платником податків податкового повідомлення або іншого рішення контролюючого органу, що оскаржується. Контролюючий орган зобов'язаний прийняти вмотивоване рішення та надіслати його протягом двадцяти календарних днів від дня отримання скарги платника податків на його адресу поштою з повідомленням про вручення або надати йому під розписку. У разі коли контролюючий орган надсилає платнику податків рішення про повне або часткове незадоволення його скарги, такий платник податків має право звернутися протягом десяти календарних днів, наступних за днем отримання відповіді, з повторною скаргою до контролюючого органу вищого рівня, а при повторному

повному або частковому незадоволенні скарги - до контролюючого органу вищого рівня із дотриманням зазначеного десятиденного строку для кожного випадку оскарження та зазначеного двадцятиденного строку для відповіді на нього.

З урахуванням положень пункту 16.2 статті 16 цього Закону керівник відповідного контролюючого органу (або його заступник) може прийняти рішення про продовження строків розгляду скарги платника податків понад строки, визначені в абзаці першому цього підпункту, але не більше шістдесяти календарних днів, та письмово повідомити про це платника податків до закінчення двадцятиденного строку, зазначеного в абзаці першому цього підпункту.

Якщо вмотивоване рішення за скаргою платника податків не надсилається платнику податків протягом двадцятиденного строку або протягом строку, продовженого за рішенням керівника контролюючого органу (або його заступника), така скарга вважається повністю задоволеною на користь платника податків з дня, наступного за останнім днем зазначених строків. Скарга вважається також повністю задоволеною на користь платника податків, якщо рішення керівника контролюючого органу (або його заступника) про продовження строків її розгляду не було надіслано платнику податків до закінчення двадцятиденного строку, зазначеного в абзаці першому цього підпункту.

Остаточне рішення вищого (центрального) органу контролюючого органу за заявою платника податків не підлягає подальшому адміністративному оскарженню, але може бути оскаржене у судовому порядку.

Якщо відповідно до закону контролюючий орган самостійно визначає податкове зобов'язання платника податків за причинами, не пов'язаними із порушенням податкового законодавства, такий платник податків має право на адміністративне оскарження рішень контролюючого органу протягом тридцяти календарних днів від дня отримання податкового повідомлення або відповіді контролюючого органу на скаргу, замість десятиденного строку, визначеного у абзаці першому цього підпункту.

У разі коли останній день строків, зазначених у абзаці першому цього підпункту або встановлених за рішенням керівника контролюючого органу (або його заступника) у випадках, визначених у абзаці другому цього підпункту, припадає на вихідний або святковий день, останнім днем таких строків вважається перший наступний робочий день.

Строки подання заяви про перегляд рішення контролюючого органу можуть бути продовжені за правилами та на підставах, визначених пунктом 15.4 статті 15 цього Закону.

Процедура адміністративного оскарження здійснюється тим контролюючим органом, який надіслав платнику податків податкове повідомлення, відповідно до своєї компетенції, визначеної цим Законом.

5.2.3. Заява, подана із дотриманням строків, визначених підпунктом 5.2.2 цього пункту, зупиняє виконання платником податків податкових зобов'язань, визначених у податковому повідомленні, на строк від дня подання такої заяви до контролюючого органу до дня закінчення процедури адміністративного оскарження. Протягом зазначеного строку податкові вимоги з податку, що оскаржується, не надсилаються, а сума податкового зобов'язання, що оскаржується, вважається неузгодженою.

5.2.4. Процедура адміністративного оскарження закінчується:

- останнім днем строку, передбаченого підпунктом 5.2.2 цього пункту для подання заяви про перегляд рішення контролюючого органу, у разі коли така заява не була подана у зазначений строк;
- днем отримання платником податків рішення контролюючого органу про повне задоволення скарги, викладеної у заяві;
- днем отримання платником податків рішення контролюючого органу, що не підлягає подальшому адміністративному оскарженню.

абзац п'ятий підпункту 5.2.4 пункту 5.2 статті 5 виключено

(згідно із Законом України

від 26.12.2002 р. N 397-IV)

День закінчення процедури адміністративного оскарження вважається днем узгодження податкового зобов'язання платника податків. При зверненні платника податків до суду з позовом щодо визнання недійсним рішення контролюючого органу податкове зобов'язання вважається неузгодженим до розгляду судом справи по суті та прийняття відповідного рішення.

(абзац підпункту 5.2.4 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 26.12.2002 р. N 397-IV)

5.2.5. З урахуванням строків давності платник податків має право оскаржити до суду рішення контролюючого органу про нарахування податкового зобов'язання у будь-який момент після отримання відповідного податкового повідомлення. У цьому випадку зазначене рішення контролюючого органу не підлягає адміністративному оскарженню.

(абзац перший підпункту 5.2.5 пункту 5.2 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

Платник податків зобов'язаний письмово повідомляти контролюючий орган про кожний випадок судового оскарження його рішень.

5.2.6. Якщо платник податків оскаржує рішення податкового органу до суду, обвинувачення особи в ухиленні від сплати податків не може ґрунтуватися на такому рішенні контролюючого органу до остаточного вирішення справи судом, за винятком коли таке обвинувачення не тільки базується на рішенні контролюючого органу, а й доведено на підставі додатково зібраних доказів відповідно до вимог кримінально-процесуального законодавства України.

Порушення кримінальної справи за будь-якими приводами та підставами стосовно платника податків або його службових (посадових) осіб не може бути підставою для зупинення провадження у справі або залишення без розгляду скарги (позову) такого платника податків, поданої до суду у межах процедури апеляційного узгодження.

(підпункт 5.2.6 пункту 5.2 статті 5 доповнено абзацом другим згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

5.2.7. Працівник податкового органу, який уповноважений розглядати скаргу платника податків у межах адміністративної апеляційної процедури, має право пропонувати такому платнику податків компромісне рішення спору, яке полягає у задоволенні частини скарги платника податків під зобов'язання останнього погодитися з рештою податкових зобов'язань, нарахованих контролюючим органом.

Підставою для прийняття рішення щодо податкового компромісу є наявність у податкового органу таких наявних фактів та доказів по суті скарги платника податків, які дають підстави вважати, що запропонований податковий компроміс приведе до більш швидкого та/або більш повного погашення податкового зобов'язання, порівняно з результатами, які можуть бути отримані внаслідок передання такого спору на вирішення суду.

Податковий компроміс не може бути запропоновано платнику податків до того, як працівник податкового органу, уповноважений розглядати скаргу такого платника податків, не складе письмове обґрунтування доцільності податкового компромісу, що має бути розглянуте посадовою особою податкового органу, яка нарахувала оскаржуване податкове зобов'язання, а також посадовою особою, якій безпосередньо підпорядковується такий працівник.

У разі коли платник податків погоджується на укладення податкового компромісу, зазначене рішення набирає чинності з моменту отримання письмової згоди керівника податкового органу вищого рівня, а сума податкового зобов'язання, яка визначена умовами податкового компромісу, вважається узгодженою, і таке рішення не може бути оскаржене у майбутньому.

Порядок застосування цього підпункту визначається центральним податковим органом.

5.3. Строки погашення податкового зобов'язання

5.3.1. Платник податків зобов'язаний самостійно сплатити суму податкового зобов'язання, зазначену у поданій ним податковій декларації, протягом десяти календарних днів, наступних за останнім днем відповідного граничного строку, передбаченого підпунктом 4.1.4 пункту 4.1 статті 4 цього Закону для подання податкової декларації.

У разі коли відповідно до закону контролюючий орган самостійно визначає податкове зобов'язання платника податків за причинами, не пов'язаними із порушенням податкового законодавства, платник податків зобов'язаний сплатити нараховану суму податкового зобов'язання у строки, визначені у законі з відповідного податку, а за їх відсутності - протягом тридцяти календарних днів від дня отримання податкового повідомлення про таке нарахування.

(абзац другий підпункту 5.3.1 пункту 5.3 статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

У разі визначення податкового зобов'язання контролюючим органом за підставами, зазначеними у підпунктах "а" - "в" підпункту 4.2.2 пункту 4.2 статті 4, платник податків зобов'язаний погасити нараховану суму податкового зобов'язання протягом десяти календарних днів від дня отримання податкового повідомлення, крім випадків коли протягом такого строку такий платник податків розпочинає процедуру апеляційного узгодження.

(підпункт 5.3.1 пункту 5.3 статті 5 доповнено абзацом третім згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

5.3.2. У випадках апеляційного узгодження суми податкового зобов'язання платник податків зобов'язаний самостійно погасити її узгоджену суму, а також пеню та штрафні санкції за їх наявності протягом десяти календарних днів, наступних за днем такого узгодження.

5.3.3. Якщо останній день зазначених у цьому пункті строків припадає на вихідний або святковий день, то останнім днем кожного з таких строків вважається наступний за вихідним або святковим робочий операційний (банківський) день.

(пункт 5.3 статті 5 доповнено підпунктом 5.3.3 згідно із Законом України від 20.02.2003 р. N 550-IV)

5.4. Податковий борг

5.4.1. Узгоджена сума податкового зобов'язання, не сплачена платником податків у строки, визначені цією статтею, визнається сумою податкового боргу платника податків.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

21 грудня 2000 року

N 2181-III

4. ЗАКОН УКРАЇНИ

Про податок на додану вартість

(витяг)

Стаття 7. Порядок обчислення і сплати податку

7.2.6. Податкова накладна видається платником податку, який поставляє товари (послуги), на вимогу їх отримувача, та є підставою для нарахування податкового кредиту. Як виняток з цього правила, підставою для нарахування податкового кредиту при поставці товарів (послуг) за готівку чи з розрахунками картками платіжних систем, банківськими або персональними чеками у межах граничної суми, встановленої Національним банком України для готівкових розрахунків, є належним чином оформлений товарний чек, інший платіжний чи розрахунковий документ, що підтверджує прийняття платежу постачальником від отримувача таких товарів (послуг), з визначенням загальної суми такого платежу, суми податку та податкового номера постачальника.

У разі відмови з боку постачальника товарів (послуг) надати податкову накладну або при порушенні ним порядку її заповнення отримувач таких товарів (послуг) має право додати до податкової декларації за звітний податковий період заяву зі скаргою на такого постачальника, яка є підставою для включення сум цього податку до складу податкового кредиту. До заяви додаються копії товарних чеків або інших розрахункових документів, що засвідчують факт сплати податку внаслідок придбання таких товарів (послуг).

Отримання такої скарги є підставою для проведення позапланової виїзної перевірки такого постачальника для з'ясування достовірності та повноти нарахування ним зобов'язань з цього податку за такою цивільно-правовою операцією.

Підставою для нарахування податкового кредиту без отримання податкової накладної також є:

- транспортний квиток, готельний рахунок або рахунок, який виставляється платнику податку за послуги зв'язку, інші послуги, вартість яких визначається за показниками приладів обліку, що містять загальну суму платежу, суму податку та податковий номер продавця, за винятком тих, в яких форма встановлена міжнародними стандартами;

(абзац п'ятий підпункту 7.2.6 пункту 7.2 статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом України від 03.06.2005 р . N 2642-IV)

- касові чеки, які містять суму поставлених товарів (послуг), загальну суму нарахованого податку (з визначенням фіскального номера, але без визначення податкового номера постачальника). При цьому з метою такого нарахування загальна сума поставлених товарів (послуг) не може перевищувати 200 гривень за день (без урахування податку на додану вартість).

Президент України
м. Київ
3 квітня 1997 року
N 168/97-ВР

Л. КУЧМА

5. ЗАКОН УКРАЇНИ

Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України

(витяг)

Стаття 8¹.

17. Частину другу статті 2 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" (Відомості Верховної Ради України, 2007 р., № 29, ст. 389) викласти в такій редакції:

"Дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю, контролю за дотриманням бюджетного і податкового законодавства, контролю за дотриманням порядку проведення розрахунків, за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, використанням державного та комунального майна, банківського і страхового нагляду, інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, під час проведення процедур, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя".

Президент України
м. Київ
28 грудня 2007 року
№ 107-VI

В. ЮЩЕНКО

6. МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ЛИСТ
від 31.08.2007 р. N 31-21010-04-5/17626

МФУ проаналізувало дію Закону України від 05.04.2007 р. N 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" стосовно застосування його у сфері податкового контролю та загальної діяльності ДПАУ і повідомляє.

Відповідно до ст. 67 Конституції України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом. Відповідно до пункту 1 частини другої ст. 92 Конституції України система оподаткування, податки і збори встановлюються виключно законами України.

У преамбулі Закону України "Про систему оподаткування" встановлено, що цей Закон визначає принципи побудови системи оподаткування в Україні, податки і збори (обов'язкові платежі) до бюджетів та державних цільових фондів, а також права, обов'язки і відповідальність платників.

Відповідно до ст. 2 вказаного Закону під податком і збором (обов'язковим платежем) до бюджетів та до державних цільових фондів слід розуміти обов'язковий внесок до бюджету відповідного рівня або державного цільового фонду, здійснюваний платниками у порядку і на умовах, що визначаються законами України про оподаткування, а сукупність податків і зборів (обов'язкових платежів) до бюджетів та до державних цільових фондів, що справляються у встановленому законами України порядку, становить систему оподаткування.

Стаття 29 Бюджетного кодексу України передбачає, що усі доходи, що отримуються відповідно до законодавства України про податки і збори (обов'язкові платежі), є доходами Держбюджету України. Податки і збори (обов'язкові платежі), зазначені у ст. 64 цього Кодексу, складають кошик доходів, що закріплюються за бюджетами місцевого самоврядування та враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. Відповідно до ст. 66 цього Кодексу встановлена в цій статті Кодексу частина податку з доходів фізичних осіб і плати за землю, що сплачуються на відповідній території, є джерелом формування доходів бюджету АР Крим, обласних та районних бюджетів, які враховуються при визначенні обсягів міжбюджетних трансфертів. У статті 69 вказаного Кодексу визначено податки і збори (обов'язкові платежі), що належать до доходів місцевих бюджетів, які не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.

Виходячи з наведеного, а також враховуючи положення ст. 30, 70, 82, 87 - 91 Бюджетного кодексу України, податки і збори (обов'язкові платежі) на законодавчому рівні чітко та однозначно визначені основними джерелами формування бюджетів, за рахунок яких здійснюються видатки на забезпечення конституційного ладу держави, державної цілісності та суверенітету, незалежного судочинства, видатки, які визначаються функціями держави, видатки на реалізацію прав та обов'язків АР Крим та місцевого самоврядування, які мають місцевий характер та визначені законами України, забезпечується реалізація загальносуспільних інтересів і потреб, а також визначених Конституцією України державних гарантій та соціальної спрямованості держави.

Відповідно до п. 30 ст. 2, частини третьої ст. 50 та частини п'ятої ст. 78 Бюджетного кодексу України своєчасне та в повному обсязі надходження до державного та місцевих бюджетів податків і зборів (обов'язкових платежів), інших доходів, передбачених законодавством, забезпечують податкові, митні та інші державні органи, яким відповідно до закону надано право стягнення до бюджету податків, зборів (обов'язкових платежів) та інших надходжень. Крім того, відповідні за змістом положення також визначені у ст. 20 Закону України "Про систему оподаткування", в Законі України "Про державну податкову службу в Україні", Законі України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами", інших спеціальних законах з питань оподаткування.

Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" не містить відповідних чітких і однозначних положень щодо його дії у цій сфері.

Зокрема, відповідно до ст. 2 цього Закону його дія поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, і не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю на кордоні, контролю за дотриманням бюджетного законодавства та використанням державного та комунального майна, банківського і страхового нагляду, інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінпослуг, держконтролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, а також оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя.

У зв'язку з цим вважаємо, що застосування цього Закону органами ДПС при здійсненні податкового контролю не узгоджується зі ст. 6, 8, 19 Конституції України, де визначено, що органи державної влади, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Що ж стосується сфери господарської діяльності, то відповідно до ст. 3 Господарського кодексу України під господарською діяльністю розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність, а сферу господарських відносин становлять господарсько-виробничі, організаційно-господарські та внутрішньогосподарські відносини. У цій статті Кодексу господарсько-виробничими визначені майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності; організаційно-господарськими - відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю; внутрішньогосподарськими - відносини, що складаються між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами.

Відповідно до ст. 8 Господарського кодексу України органи державної податкової служби не є суб'єктами господарювання, а здійснення органами державної податкової служби заходів податкового контролю за своїм змістом не може ототожнюватись з процесом управління господарською діяльністю у визначенні статті 3 цього Кодексу. Виходячи з положень ст. 4 цього Кодексу, фінансові відносини за участі суб'єктів господарювання, що виникають у процесі формування та контролю виконання бюджетів усіх рівнів, не є господарськими підрозділами.

Відповідно до частини третьої ст. 1 Закону України "Про систему оподаткування" механізм справляння податків і зборів (обов'язкових платежів), за винятком особливих видів мита та визначених у цій статті зборів, не може встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів про оподаткування.

Отже, здійснення органами ДПС податкового контролю, що за своїм змістом є складовою механізмом справляння визначених законом податків і зборів (обов'язкових платежів), повинно регулюватись виключно законами про оподаткування.

Таким чином, застосування Закону України "Про основи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" до сфери податкового контролю та діяльності органів ДПС є необґрунтованим.

Виходячи з наведеного, вважаємо, що Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" у чинній редакції не може регулювати та/або визначати порядок здійснення органами державної податкової служби податкового контролю та їх повноваження під час податкових перевірок суб'єктів господарювання.

Заступник Міністра

Т. Єфіменко

7. ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 06.09.2007 р. N 8610/6/23-6016/1016

Державна податкова адміністрація України розглянула ... лист з питання щодо поширення норм Закону України від 5 квітня 2007 року N 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" на сферу податкового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання та в межах компетенції повідомляє таке.

Органи державної податкової служби України здійснюють діяльність відповідно до Закону України "Про державну податкову службу в Україні", який визначає статус державної податкової служби в Україні, її основні завдання, функції та правові основи діяльності. Цим Законом на органи державної податкової служби покладено функції та визначено порядок здійснення контролю за додержанням податкового законодавства, правильністю обчислення, повнотою і своєчасністю сплати до бюджетів, державних цільових фондів податків і зборів (обов'язкових платежів), а також неподаткових доходів, установлених законодавством.

При цьому органи державної податкової служби керуються Законом України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами", Законом України "Про систему оподаткування" та іншими чинними законодавчими і нормативно-правовими актами України у межах своєї компетенції.

Враховуючи вищенаведене, після набрання чинності Закону України від 5 квітня 2007 року N 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" органи державної податкової служби України будуть керуватися цим Законом у межах своєї компетенції у частині, яка поширюється на податкові органи.

Заступник Голови

С. Лекарь

8. ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА АДМІНІСТРАЦІЯ УКРАЇНИ

ЛИСТ

від 09.01.2008 р. N 35/7/23-6017/1

Про прийняття Закону України (Витяг)

Верховною Радою України 5 квітня 2007 року був прийнятий Закон України N 877-V "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності". Відповідно до преамбули цього Закону, він визначає правові та організаційні засади, основні принципи, загальні вимоги, порядок та строки здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Відповідно до статті 17 розділу II Закону України від 28 грудня 2007 року N 107-VI "Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" частину другу статті 2 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" викладено у такій редакції:

"Дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю, контролю за дотриманням бюджетного і податкового законодавства, контролю за дотриманням порядку проведення розрахунків, за виробництвом та обігом спирту, алкогольних напоїв і тютюнових виробів, використанням державного та комунального майна, банківського і страхового нагляду, інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, під час проведення процедур, передбачених Кодексом України про адміністративні правопорушення, а також оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя."

Враховуючи вищенаведене, органи державної податкової служби України здійснюють контроль за додержанням податкового, валютного та іншого законодавства у межах повноважень, у порядку та терміни, передбачені Законами України "Про державну податкову службу в Україні", "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" та іншими законодавчими і нормативно-правовими актами України.

Поряд з цим слід врахувати, що згідно пункту 2 Прикінцевих положень Закону України від 28 грудня 2007 року N 107-VI "Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України" розділ II "Внесення змін до деяких законодавчих актів України" діє по 31 грудня 2008 року.

Заступник Голови

Н. І. Рубан

9. ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА ЛИСТ

від 05.09.2007 р. N 6631

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва розглянув... лист та повідомляє таке.

5 квітня поточного року Верховною Радою України було прийнято Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" N 877-V (далі - Закон) у другому читанні, який 26 грудня 2007 року набуває чинності.

Головна мета цього Закону - визначити основні засади державного контролю - єдині для всіх державних органів, на підставі яких потім належатиме відкоригувати спеціальні закони щодо здійснення контролю в певній сфері господарської діяльності.

Відповідно до статті 2 Закону дія цього Закону поширюється на відносини, пов'язані зі здійсненням державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності.

Дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів валютного контролю, митного контролю на кордоні, контролю за дотриманням бюджетного законодавства та використанням державного та комунального майна, банківського і страхового нагляду, інших видів спеціального державного контролю за діяльністю суб'єктів господарювання на ринку фінансових послуг, державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції, а також оперативно-розшукової діяльності, дізнання, прокурорського нагляду, досудового слідства і правосуддя.

Відносини у сфері податкового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання, відсутні у переліку відносин, передбачених абзацом другим статті 2, на які не поширюється дія Закону.

Враховуючи зазначене вище та положення пункту 3 статті 19 Господарського кодексу України, відповідно до якого держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання, зокрема, у сфері податкових відносин, дія цього Закону поширюється на відносини у сфері податкового контролю за діяльністю суб'єктів господарювання.

Заступник Голови

Г. Білоус

10. ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЛИСТ

від 23.10.2007 р. N 7998

На засіданні міжвідомчої робочої групи, що відбулося 18 жовтня 2007 року, представники Державної податкової служби України повідомили, що Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" не повинен поширюватися на органи ДПС, оскільки його дія не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів контролю за дотриманням бюджетного законодавства, з чим Юридичний департамент Держкомпідприємництва України не може погодитися з наступних підстав.

Бюджетне право України - це сукупність фінансово-правових норм, що регулюють фінансові відносини, які виникають у зв'язку з бюджетною діяльністю, тобто утворенням, розподілом та використанням коштів державного та місцевих бюджетів.

Податкове право регулює відносини у сфері формування доходної частини бюджетної системи країни, тобто регулює лише відносини, що пов'язані з справлянням податків та зборів до бюджетів відповідного рівня, встановлюючи при цьому права, обов'язки та відповідальність сторін.

Отже, податкове та бюджетне право є окремими інститутами фінансового права з різними предметами регулювання.

Пунктом 1 частини 2 статті 92 Конституції України встановлено, у тому числі, що виключно законами України встановлюються такі різні системи, як:

- бюджетна система України і Державний бюджет України;
- система оподаткування, податки і збори.

Таким чином Конституція України поділяє закони на групи, які складають бюджетне законодавство та, окремо, податкове законодавство.

Частиною 2 статті 2 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" встановлено, що дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час здійснення заходів контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Контроль за дотриманням бюджетного законодавства здійснюють органи, визначені розділом V Бюджетного кодексу України, а саме:

- Верховна Рада України;

- Рахункова палата України;
- Міністерство фінансів України;
- Державне казначейство України;
- Державна контрольно-ревізійна служба України;
- Верховна Рада Автономної Республіки Крим;
- Рада міністрів Автономної Республіки Крим.

Органи Державної податкової адміністрації України не наділені повноваженнями здійснювати контроль за дотриманням бюджетного законодавства.

Оскільки органи Державної податкової адміністрації України не здійснюють контроль за дотриманням бюджетного законодавства, Держкомпідприємництво України вважає, що при здійсненні контрольних функцій органи ДПС повинні керуватися Законом України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", так як цей Закон визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).

Таким чином, Закон України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" є таким, що містить єдині, загальні та обов'язкові для всіх контролюючих органів (крім відносин, на які не поширюється дія зазначеного Закону) норми (правила) поведінки при здійсненні державного нагляду (контролю) та на думку Держкомпідприємництва України не зачіпає суттєвих особливостей порядків здійснення перевірок, встановлених спеціальним законодавством.

В. о. Голови

К. О. Ващенко

11. ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ З ПИТАНЬ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА

ЛИСТ

від 19.11.2007 р. N 8698

Про застосування норм Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності"

Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва розглянув лист Державної податкової адміністрації України <...> і повідомляє наступне.

Відповідно до підпункту 4.2.2 пункту 4.2 статті 4 Закону України "Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами" контролюючий орган зобов'язаний самостійно визначити суму податкового зобов'язання платника податків у разі, якщо контролюючий орган внаслідок проведення камеральної перевірки виявляє арифметичні або методологічні помилки у поданій платником податків податковій декларації, які призвели до заниження або завищення суми податкового зобов'язання.

Камеральною вважається перевірка, яка проводиться контролюючим органом виключно на підставі даних, зазначених у податкових деклараціях, без проведення будь-яких інших видів перевірок платника податків.

Отже, у разі наявності розбіжностей в податковій звітності, які виявлені внаслідок проведення камеральної перевірки, результати такої камеральної перевірки можуть бути підставою для проведення позапланової виїзної чи документальної невиїзної перевірки або органи державної податкової служби зобов'язані визначити суму податкового зобов'язання за фактичними даними декларації.

Абзацом 3 статті 1 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" передбачено "заходи державного нагляду (контролю) - планові та позапланові заходи", які здійснюються шляхом проведення перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та інших дій".

Згідно з частиною 1 статті 4 Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності" державний нагляд (контроль) здійснюється за місцем провадження господарської діяльності суб'єкта господарювання або його відокремлених підрозділів, або у приміщенні органу державного нагляду (контролю) у випадках, передбачених законом.

На думку Держкомпідприємництва, камеральна перевірка не є плановим або позаплановим заходом державного нагляду (контролю) у розумінні Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності", оскільки камеральна перевірка здійснюється без відома суб'єкта господарювання. Отже, правила проведення планових або позапланових заходів державного нагляду (контролю) не повинні поширюватися на камеральні перевірки.

В. о. Голови

К. Ващенко

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Радзівський О. “Закон про перевірки, обов’язковий для контролюючих органів” // Податкове планування. – 2007. - № 10. – С. 19 – 23.
2. Хілінський Ю. “Держнагляд у сфері госпдіяльності за законом,... ” // Все про бухгалтерський облік. – 2007. - № 120. – С. 6 – 9.
3. Солошенко Л. “Планові та позапланові перевірки у світлі Закону № 877” // Податки та бухгалтерський облік. – 2007. - № 102. – С. 8 – 16.
4. Іванченко А. “Органи держконтролю та Закон № 877” // Податки та бухгалтерський облік. – 2007. - № 102. – С. 24 – 26.
5. Гарний Д. “Правила проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду не повинні поширюватися на камеральні перевірки” // Дебет – Кредит. – 2008. - № 1. – С. 42 – 44.
6. Гарний Д. “Для кого приймався Закон № 877” // Дебет – Кредит. – 2007. - № 50. – С. 24 – 25.
7. Гарний Д. “На продовження питання про Застосування Закону № 877” // Дебет – Кредит. – 2007. - № 52. – С. 22 – 23.
8. Шиповский А. “Закон о надзоре: сфера применения в разъяснениях контролирующих органов” // Глав бух. Налоговые споры. – 2007. –№ 12. – С. 28 – 36.
9. “Закон про перевірки – 7 нових роз’яснень” // Бухгалтерський тиждень. - 2007. - № 49. - С. 5 – 6.
10. “Сфера дії Закону про перевірки: чергові роз’снення держорганів” // Бухгалтерський тиждень. - 2008. - № 5. - С. 10 – 12.
11. Айвазова А. “Про повноваження Органів ДПС у світлі Закону України “Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності ” // Адвокат бухгалтера. – 2007. - № 34. – С 18 – 22.